

RAHANDUSMINISTEERIUM

Üldpõhimõtted

Mario Sõrm

mario.sorm@fin.ee

RHS § 3 – riigihanke korraldamise üldpõhimõtted

- 1) läbipaistvus, kontrollitavus, proportsionaalsus
- 2) võrdne kohtlemine ja kriteeriumite asjakohasus, proportsionaalsus ja põhjendatus
- 3) konkurentsi efektiivne ärakasutamine
- 4) avalike vahendite kaudu konkurentsi moonutamise keeld
- 5) konkurentsi kahjustava huvide konflikti vältimine
- 6) säästlikkus ja otstarbekus
- 7) parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel lepingu sõlmimine
- 8) riigihanke läbiviimine mõistliku aja jooksul

Sisuliselt kohustab § 3 hankijat lihtsalt olema hoolas ja käituma mõistlikult

Läbipaistvus

Läbipaistvus ja kontrollitavus tulenevad võrdse kohtlemise põhimõttest ja on põimunud ka teiste üldpõhimõtetega

Läbipaistvuse põhimõtte väljendused:

- avalikustamine ja selle viis (hanketeade)
- võimalus kontrollida menetluse erapooletust
- teabevahetus ja selgitustele vastamine
- alusdokumentide selgus

Näited praktikast – läbipaistvus

Arusaamatud, vastuolulised või ebaselged tingimused on RHS § 3 p-ga 1 vastuolus – VaKoo 163-17/191683, 199-17/192855, 17-18/193653, 14-18/193780, 252-18/202630, 256-18/202542

Käsitledes Tootekirjelduses esitatud näidistoote parameetreid osana tehnilisest kirjeldusest, ei ole Hankija toiminud läbipaistvalt ega kasutanud valdkonnas tegutsevale isikule arusaadavat terminoloogiat ja täpsusastet, mida kaudselt tõendab asjaolu, et Hankija on lükanud vaidlusalusel põhjusel tagasi viis pakkumust kaheksast – VaKoo 239-18/200648

Tegutsege nii, et suudate oma valikuid ja otsuseid põhjendada – VaKoo 199-17/192855, 199-17/192855, 26-18/192253, 130-18/196592

Räpina Vallavalitsuse 16.01.2019 korralduses nr 2-3/55 puuduvad mistahes põhjendused Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise, pakkumuste hindamise kohta. Korralduses pole ka viidet dokumendile, kus need põhjendused on. Seega formaalselt on vaidlustatud otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta põhjendamata ja kontrollimatu – VaKoo 8-19/203288

Näited praktikast – läbipaistvus

Ärge nõudke andmeid, mille esitamise vajadust ei suuda põhjendada – VaKoo 14-18/193780, 37-18/194776

Hankija ei tohi nõuda hankemenetluses pakkujatelt dokumente põhjendamatult, vaid kõik hankijale hankemenetluses esitatavad dokumendid peavad olema vajalikud pakkumuse vastavuse kontrollimiseks, pakkumuse hindamiseks, pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimiseks või pakkujal hankemenetlusest kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks – VaKoo 37-18/194776

Võimalus hankelepingu mahtu piiranguteta muuta on RHS § 3 p-ga 1 vastuolus – VaKoo 66-18/195684, 14-18/193780

Erimenetlustes ei saa laenatavale RHS-i sättele anda teistsugust sisu – VaKoo 97-18/197419

Proportsionaalsus

RHS eristab kahte liiki proportsionaalsust – hankija tegevuse proportsionaalsust (RHS § 3 p 1) ja isikule seatavate nõuete proportsionaalsust (RHS § 3 p 2)

Kvalifitseerimistingimust saab pidada vastavaks ja proportsionaalseks, kui see on kohane ja vajalik. Kohane on tingimus siis, kui selle alusel saab hinnata pakkuja võimet lepingut nõuetekohaselt täita. Tingimus on vajalik siis, kui seda asjaolu ei ole võimalik sama veenvalt tõendada kergema tingimuse abil – TlnHKO 3-09-2756

Sisuliselt on tegemist mõistlikkuse mõõdupuuga

Näited praktikast – proportsionaalsus

Ettevõtja seadmine ebamõistlikku olukorda pole proportsionaalne:

- 1) õigeaegse täitmise välistamine – VaKoo 187-17/192426
- 2) võimalus töömahtu piiranguteta muuta – VaKoo 14-18/193780, 37-18/194776
- 3) ebamõistlikud lepingu lõpetamise alused – VaKoo 14-18/193780
- 4) ebamõistlikult lühikesed tähtajad – VaKoo 256-18/202542

Negatiivse otsuse tegemine „pisimagi vea“ korral ei ole proportsionaalne – Vako ja kohtute praktika pinnalt sõltub see suuresti konkreetsetest asjaoludest ning väljakujunenud praktikat pole.

Konkurentsi efektiivne ärakasutamine

Konkurentsi efektiivse ärakasutamise mõtteks on, et hankija saaks konkurentsi ära kasutades soetada parima võimaliku hanke eseme parima võimaliku hinna või kuluga

Oluline on eeltöö – turu-uuring, menetluse valik, osadeks jaotamine, keskne või ühishange, väljakuulutamise aeg, alternatiivsete lahenduste esitamise võimalus

Puudulikud ja põhjendamata tingimused ei võimalda konkurentsi efektiivset ärakasutamist – VaKoo 266-18/203466

Tuginemise keeld on konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõttega vastuolus
– VaKoo 93-18/194960

Avatud hankemenetluses ei saa seada pakkumuste maksumuse ülempiiri – VaKoo 199-17/192855

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

mario.sorm@fin.ee